

Utvecklingspedagogik – lärande för hållbar utveckling

Förskolans viktigaste uppgift är att lära barn lära. Utvecklingspedagogik är en teori under utveckling för barns lärande i förskolan. Arbetet har skett i nära samarbete med förskollärare i olika forskningsprojekt och letts av Ingrid Pramling Samuelsson och Maj Asplund Carlsson . Utgångspunkten är mångårig forskning, där den lärandes perspektiv varit centralt.

I denna teori uttrycks att lek och lärande är oskiljbara i barns värld. Barns intressen och erfarenheter är ämnesöverskridande. Det är lärarens uppgift att rikta barnets uppmärksamhet och intresse mot ett innehåll – lärandeobjekt – på ett sätt som är meningsfullt för barnet. Genom att tänka, reflektera och samtala lär sig barnen att uppfatta vissa aspekter av omvärlden. Teoretiskt kan man skilja ut lärandets objekt och lärandets akt. I detta sammanhang är det språket och skriftspråket i alla dess former som är lärandeobjekt samtidigt som det är redskapet för att lära sig, dvs. lärandets akt. I den pågående dagliga verksamheten hanterar man hela tiden både lärandets akt och lärandets objekt.

I en tidigare studier har Pramling visat på en generell utveckling av hur barn kommer fram till vad det innebär att lära sig något: – att ”göra”, – att ”veta”, – att ”förstå” .

En individs föreställningar om hur det går till att lära sig påverkar hur hon faktiskt lär sig, det vill säga att vara medveten om sitt eget lärande – ett fackuttryck för detta är metakognitiv kompetens. Lärandet handlar alltid om hur man lär sig, lärandets akt, och vad man lär sig, lärandets objekt När forskare använder sig av begreppet *lärandets objekt*, definieras det som *den förmåga eller det kunnande som barnet skall utveckla*. Det innebär att läraren måste skapa förutsättningar för att barnen ska förstå något på ett specifikt sätt genom att arbeta med olika innehåll. När det gäller begreppet *lärandets akt* handlar det om *hur barn gör eller går till väga för att lära sig*. Forskarna ger exempel på olika områden som varit i fokus för lärandet i projekt som bedrivits i förskolan, t.ex. barns lärande, natur, kulturella aspekter av omvärlden, matematik etc. I olika innehållsområden har man försökt göra generella strukturer synliga för barnen genom att fokusera olika aspekter för att utveckla barns förståelse för sin omvärld. I det praktiska genomförandet i barngrupperna har det visat sig att följande punkter har betydelse:

- att *läraren* har klart för sig vad som är lärandets objekt
- att arbetet med barnen är *planerat och väl förberett*
- att utgångspunkten är *barnens erfarenhetsvärld*
- att läraren *kommunicerar* med enskilda barn på olika sätt
- att läraren lyfter fram *mångfalden* i barnens sätt att uttrycka något,
- att olika *situationer skapas* för att problematisera kring olika innehåll
- att läraren *fångar upp de tillfällena som uppstår spontant*.

I den verksamhet som beskrivs i reportagen *Lärande genom lek* och *Berättandets magi* planerar man utifrån ovanstående punkter. Denna form av pedagogisk praktik leder till ett hållbart lärande genom att barnen skapar mening och förståelse för sin omvärld!

Litteratur

- Doverborg, E., & Pramling Samuelsson, I. (1999). Om begynnande förståelse för grundläggande matematik. *Didaktisk tidskrift*, 9(4), 337-338.
- Doverborg, E., & Pramling Samuelsson, I. (2000).
- Pramling, I. (1983). *The child's conception of learning*. (Göteborg Studies in Educational Sciences, 46.) Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Pramling, I. (1988). *Att lära barn lära*. (Göteborg Studies in Educational Sciences, 70.) Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Pramling, I. (1994). *Kunnandets grunder. Prövning av en fenomenografisk ansats till att utveckla barns rätt att uppfatta sin omvärld*. (Göteborg Studies in Educational Sciences, 94.) Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Pramling Samuelsson, I. & Asplund Carlsson, M. (2003). *Det lekande lärande barnet – i en utvecklingspedagogisk teori*. Stockholm: Liber.
- Pramling Samuelsson, I., Asplund Carlsson, M., Olsson, B., Pramling, N. & Wallerstedt, C. (2008). *Konsten att lära barn estetik : en utvecklingspedagogisk studie av barns kunnande inom musik, poesi och dans*. XXXXXXXX Norstedts Akademiska Förlag